SAN ĠWANN IL-BATTISTA IL-PREKURSUR TAL-ĦARUF TA' ALLA

Fr Charles Buttigieg

"Ġwanni jkun jismu" (Luqa 1:60)

It-tfulija ta' Ġwanni bin Żakkarija

San Ġwann il-Battista (il-kelma 'battista' li tfisser li jgħammed u immersjoni fl-ilma, bl-Ebrajk *taval* u bil-Grieg *baptizein*) twieled sitt xhur qabel ma twieled Ġesù, hu dan nafuh mit-tħabbira tal-Anġlu lill-Madonna ġewwa Nazaret (ara Luqa 1:36-37 u Danjel 8:16). Il-kelma Maltija 'tbill' ġejja minn dik ebrajk *taval* u għalhekk tfisser ukoll 'tgħaddas fl-ilma'. Fil-fatt fil-liturġija tal-Knisja niċċelebraw it-twelid tal-Battista fl-24 ta' Ġunju, sitt xhur qabel il-Festa tal-Milied. Santu Wistin ta' Hippo (354 sa 430) għandu omelija ferm sabiħa numru 293, fl-okkażjoni tat-twelid tal-Battista.

Ġwanni twieled ġewwa l-Ġudea jiġifieri fin-naħa t'isfel tal-Palestina, eżattament f'Ein Kerem qrib Ġerusalemm, minn Żakkarija u Eliżabetta li kienu t-tnejn anzjani: "Għax it-tnejn kienu mdaħħla fiż-żmien" (Lq 2:6-7). Eliżabetta ommu, kienet ukoll mara sterili jiġifieri ma setax ikollha tfal u dan kien ta' għajb kbir li ġarret tul ħajjitha kollha sakemm twieled Ġwanni li tqaddes fil-ġuf ta' ommu u għalhekk twieled mingħajr id-dnub oriġinali (għalhekk bħala qaddis nagħmlu wkoll festa fit-twelid tiegħu kif ukoll tal-martirju tiegħu). Huwa proprju l-Anġlu Gabriel li jħabbar it-twelid tiegħu lil Żakkarija missieru, fit-tempju fil-Festa tal-Yom Kippur (bejn Settembru u Ottubru) il-Festa ta' penitenza nazzjonali, qassis mit-taqsima ta' Abija mil-linja ta' Aronne u Levi.
Fi żmien Żakkarija kien hemm madwar 20,000 qassis maqsumin f'24 familja (1 Kronaki 24:3-19). Żakkarija ma emminx f'din l-opra ta' Alla u għalhekk fommu ngħalaq. Beda jitkellem meta fit-tmien jum mit-twelid tat-tarbija taha l-isem ta' Ġwanni kif kien ordnalu l-anġlu tal-Mulej. Hawnhekk

fil-fomm ta' Żakkarija naraw verament it-twelid tal-Leħen li jgħajjat fid-deżert kif isejjaħlu Santu Wistin.

Santa Eliżabetta li kienet il-qariba tal-Madonna kienet ġejja min-nisel saċerdotali ta' Aronne wkoll. Naraw hawnhekk xebh kbir bejn it-twelid tal-Battista u dak tal-profeta Samwel, fl-Antik Testment, għaliex anke Ommu Hannah kienet sterili. Kif ħabbar il-profeta Malakija f'kap 3:1, Ġwanni kellu jħejji t-triq għall-Mulej. Ein Kerem (li tfisser l-għajn tad-dielja) hu għalhekk il-post tat-twelid ta' San Ġwann u l-post tal-Viżitazzjoni tal-Madonna lil Santa Eliżabetta (ara Luqa 1:43). Dan huwa l-post ta' tliet innijiet kbar ta' tifħir u ta' talb lil Alla. Huwa l-post tal-Magnificat tal-Madonna, tal-Benedictus ta' Żakkarija u tas-Sliema ta' Eliżabetta. Hawnhekk insibu wkoll l-għajn tal-Madonna. F'Ein Kerem insibu għalhekk s-santwarju Biżantin tat-twelid tal-Battista u s-Santwarju tal-Viżitazzjoni. Ġwanni kien l-aħħar profeta li ħabbar fid-deżert il-miġja tal-Messija.

Il-Prekusur fid-Deżert

Ġwanni l-Battista beda l-ministeru tiegħu fid-deżert fis-sena ħmistax ta' Tiberju li kien issuċċeda lil Awgustu Ċesari fid-19 ta' Awwissu tas-sena 14 A.D. u għalhekk beda madwar is-sena 29 A.D. meta kellu tletin sena bħalma kienu jagħmlu s-saċerdoti u r-rejiet (ara Numri 4:34-35 u 2 Samwel 5:4). Ġwanni kellu jilħaq qassis tat-tempju bħal missieru Żakkarija,

imma huwa għażel li jitwarrab fid-deżert, fil-post tat-talb sabiex iħejji it-triq ta' Ġesù: "Leħen ta' wieħed jgħajjat fid-deżert, wittu t-triq tal-Mulej" (Ġw 1:23); "U hu wieġeb bil-kliem tal-Profeta Isaija: Jiena l-leħen ta' wieħed igħajjat fid-deżert. Wittu t-triq tal-Mulej." (Is 40:3). Huwa għalhekk il-Prekursur jiġifieri 'dak li ġie qabel' u 'dak li mexa qabel' sabiex iħejji t-triq għall-Messija. Illum fid-deżert kbir tal-Ġudea u tal-Perea jeżisti l-għar tal-Battista li jingħad li kien jgħix fih Ġwanni. Hawnhekk kien jgħix il-faqar, il-penitenza u s-solitudni sabiex huwa stess ikun jista' jgħallem dawn il-virtujiet lill-poplu. L-ikel tiegħu kien għasel selvaġġ u ġradijiet. Tajjeb li ngħidu li l-ġradijiet kienu meqjusa bħala insetti puri u nodfa. Huma kienu jiġu moqlija jew imnixxfin u kienu jintaħnu bħal dqiq. Fuq kollox id-deżert huwa l-post tar-riflessjoni u kontemplazzjoni u fuq kollox preparazzjoni, bħalma għamlu Ġesù u San Pawl. Huwa jħabbar li Ġesù l-Messija huwa fil-qrib. Hu għalhekk huwa l-figura tal-Avvent per eċċellenza. Ġwanni jmur fid-deżert sabiex jipprietka l-indiema tal-poplu ta' Alla u wara kien jgħammed il-poplu fix-xmara Ġordan. Il-ħajja axxetika u spiritwali ta' Ġwanni nebbħet lil diversi missirijiet tal-Knisja, speċjalment il-Padres tad-Deżert, sabiex jgħixu fid-deżert bħal San Anton Abbati u San Makarju.

Ix-Xmara Ġordan

Ix-xmara Ġordan taqsam il-Palestina (mill-kelma Għarbija *filistin* u *peleset* mill-Eġizzjani u *palashtu* tal-Assiri) fuq in-naħa tal-Lvant. Hija x-xamra qaddisa li nsibu fiż-żewġ Testmenti tal-Bibbja. Fil-Ġenesi kap 13:10, hi msemmija bħala l-ġnien ta' Alla. Hija magħrufa bħal sors ta' fertiltà, Kikkar ha-Yarden għall-popli antiki. Hija x-xamra tal-Patrijarka Ġakobb, ta' Ġoswè, tal-imħallef Gidejon, tal-profeta Elija, tal-pofeta Eliżew, tas-sultan Naaman tas-Sirja, u ta' Ġuda l-Makkabew. Serviet ta' mogħdija għal diversi popli. Hija x-xmara ta' ilma ħelu u ta' diversi mirakli u għeġubijiet ta' Alla (ara Ġoswe 3:15-17; 2 Slat 2:8 u 2 Slat 5:14).

Il-bidu u l-oriġini ta' din ix-xmara twila 175 mil jew 251 km, hija proprju l-muntajna Ħermon li tinsab in-naħa ta' fuq tal-Palestina, min-naħa tal-Libanu u Dan, hi għolja 2020 metru u minnha x-xmara tibqa' nieżla 'l isfel minn Nahr el-Ħasbani, sal-għadajjar Hule, kważi mal-livell tal-baħar, qrib Abel-bet-magħka, (ara 1 Slat 15:20) u l-għadira l-kbira ta' Tiberija jew Kinneret, li tinsab 212 il-metru taħt il-livell tal-baħar fl-art ta' Naftali, sal-Baħar il-Mejjet li huwa 400 metru taħt il-livell tal-baħar Mediterran. Il-qiegħ tal-Baħar il-Mejjet jew tal-Qatran jew ta' Arabah jew ta' Lot imiss is-793 metru taħt il-livell tal-baħar.

L-ewwel villaġġ li nsibu fin-naħa ta' fuq ta' din ix-xmara hija Paneas, imsemmija minn Erodi Filippu Ċesarea ta' Filippi, (ara Matt 16:6) fejn Pietru stqarr li Ġesù huwa l-Messija. Minnha joħorġu xmajjar żgħar li huma l-Yarmuk, qrib Basan u Rammot, fin-naħa ta' Manasse, il-Jabbok, lejn Gilgħad fl-art ta' Gad, il-Ħesbon, qrib in-Nebo - *an nabawah* li tfisser 'għoli' - fl-art ta' Ruben, l-Arnon, fil-Moab, meħud mit-tribù ta' Reuben, illum Wadi Mujib u z-Zered, qrib Edom u Petra. In-naħa tal-Ġordan huwa magħmul mill-Wadi Arabah, il-baħar il-Mejjet u x-xmara Ġordan.

Iċ-Ċisġordanja tinsab fuq il-punent tal-Ġordan u t-Transġordanja hi 'l hinn mill-Ġordan. Fiċ-Ċisġordanja hemm il-Galilija, is-Samrija u l-Ġudea u fit-Transġorganja hemm l-art ta' Baxan, Galaad, il-Mowab, Edom, Perea, Dekapolis, Gawlanitis, Batanea, Trakonitis u Awranitis. Il-kelma Ġordan ġejja mill-Ebrajk *yarad* li tfisser tinżel. Dan għaliex proprju din ix-xmara tinżel mill-muntanja u tibqa' nieżla l-ewwel sal-baħar tal-Gallilea jew l-Għadira ta' Tiberija u tibqa' sejra 'l isfel matul il-pajjiż kollu sal-Baħar il-Mejjet.

Hemm teoloġija sħiħa u sabiħa marbuta ma' din ix-xmara, li hija tassew mixja ta' fidi li min jinżel ġo fiha, jitgħammed fiha, iħalli l-bniedem il-qadim, il-mard (ara Naaman) u d-dnub u jitla' minnha bħala bniedem ġdid. Fil-fatt bħala residwu jew fdalijiet ta' din ix-xmara, insibu proprju l-mewt tal-Baħar il-Mejjet fejn l-ebda

ħlieqa tal-baħar ma tgħixx ġo fih minħabba l-ammont qawwi ta' melħ li fih li jlaħħaq is-26 fil-mija.

Il-Magħmudija ta' Ġwanni

Il-Magħmudija ta' Ġwanni l-Għammiedi kienet magħmudija tal-indiema sabiex tħejji l-qalb tal-poplu għall-wasla ta' Ġesù. Ġwanni li kien jgħammed għalhekk kien ukoll jagħti xhieda ta' dawn il-magħmudijiet. Bħall-iljun jgħajjat fid-deżert b'determinazzjoni, kif naraw fil-bidu tal-evanġelju ta' San Mark, Ġwanni kien qed ixandar din l-aħbar tal-miġja tal-Messija. Kulħadd beda jersaq lejh, anke l-kittieba u l-Fariżej u hu kien jgħammidhom fil-Ġordan. Fil-fatt qabel ma Ġesù beda l-missjoni pubblika tiegħu ta' tagħlim u mirakli, bosta kienu dawk li kienu dixxipli tal-Battista, fosthom xi appostli bħal Indrì u Ġwanni l-Evanġelista: "Iż-żewġ dixxipli semgħuh igħid dan, u marru wara Ġesù" (Ġw1:37).

Il-post fejn kien jgħammed Ġwanni fil-Ġordan huwa msemmi f'Ġw 1:28 fejn jirreferi għal Betanja tal-Ġordan, qrib il-Baħar il-Mejjet fil-lvant ta' Ġeriko. Mela mhux Betanja dik ta' qrib Ġerusalemm fejn kien joqgħod Lazzru ma' ħutu l-bniet Marta u Marija. Din hija l-belt ta' Bethabarà fil-Perea fejn Ġw 3:23 jirreferi għaliha bħala Għajnun qrib Salim u għalhekk huwa l-post meqjus ta' fejn kien jgħammed Ġwanni fil-Ġordan (ara Matt 3:5-6; Mark 1:5; Luqa 3:3; Ġw 1:28). Bet-nimrah, illum Tell Nimrin, hija wkoll imsemmija minn xi studjużi kritiċi bħala l-post fejn kien jgħammed Ġwanni.

Ġwanni kien jipprietka kontinwament il-maħfra u l-indiema. "Indmu għax is-saltna tas-Smewwiet waslet" (Mt 3:2). L-isem ta' Betanja *beth anya* jfisser 'dar il-fqir' bil-Latin *domus adflictionis* għaliex proprju l-Battista għażel il-faqar. Ġwanni mela kien ixandar il-magħmudija ta' ndiema u ta' konverżjoni, bil-Grieg: *metanoia*, għall-maħfra *aphesis* tad-dnubiet *harmartia* kif naraw fil-bidu tal-Evanġelju ta' San Mark 1:4. Hu kien jinsisti fuq il-frott xieraq tal-indiema, li wieħed ikun onest u bla qerq (ara Mt 3:8 u Lq 3:8). In-nies kienet titgħammed għandu u tistqarr dnubietha. B'umiltà kbira kien jgħallem li hu mhux il-Messija u li l-Messija hu ferm aqwa minnu. Kien jgħallem li Ġesù kien ġej u li kien se jgħammed bl-Ispirtu s-Santu (ara Mk 1:8), eżattament "bl-Ispirtu s-Santu u n-nar" (ara Lq 3:16). Kien iwissi lil Erodi t-Tetrarka biex ma jgħixx mal-mara ta' ħuh, u dan wassal lil Erodi biex qaflu fil-ħabs (ara Lq 3:19-20). Tajjeb li ngħidu li fil-komunità ta' Qumran kien hemm il-ħasil bl-ilma fost il-membri tal-komunità imma din kienet ħaġa simbolika biss. Il-magħmudija ta' Ġwanni l-Battista kienet: "ngħammidkom bl-ilma għall-indiema" (ara Mt 3:11; Mk 1:8; Lq 3:16; Ġw 1:26-33 u Atti 11:26).

Anke Ġesù għażel li jmur jitgħammed fil-Ġordan mill-Battista. Il-post fejn tgħammed Ġesù llum jissejjaħ Qasr el Yahud li jinsab qrib Ġeriko. Hawnhekk insibu monasteru antik Biżantin tas-seklu sitta ddedikat lill-Battista marbut mat-tradizzjoni tal-fejqan tal-lebbruż. Huwa jsejjaħ lil Ġesù l-Ħaruf ta' Alla li jneħħi d-dnubiet tad-dinja (ara Ġw 1:29-36). Huwa umilment jgħammed lil Ġesù wara li nsista Ġesù miegħu, "Ma jistħoqqlix inħoll il-qafla tal-qorq tiegħu" (Ġw 1:27, ara Matt 3:13-15). Ġwanni kien imħabbar b'rabta mal-Messija ħafna sekli qabel mill-profeta Isaija (ara Is 9:1-2). Il-Kappuċċin Patri Raniero Cantalamessa, fl-omelija tal-Avvent 2007 li għamel lill-*Casa Pontificia* fil-Kappella Redemptoris Mater fil-Vatikan, sejjaħ lil Ġwanni bħala wieħed aktar minn profeta, kif fil-fatt sejjaħlu Kristu nnifsu (ara Mt 11, 11-15).

Il-Martirju ta' Ġwanni

Ġwanni dam maqful fil-ħabs ta' Erodi għal madwar 10 xhur. Ġwanni ħa l-martirju fil-fortizza Erodjana ta' Machaerous, wara li Erodi Antipas it-tetrarka tal-

Gallilea u Perea, imlaqqam il-lupu, (ara Luqa 13:31-32) ordna li tinqatagħlu rasu fil-ħabs wara li tilef rasu wara ż-żifna ta' Salomè, it-tifla ta' martu Erodja miż-żwieġ tagħha ma' ħuh Erodi Filippu u sabiex jogħġob ix-xewqat kattivi u ta' mibegħda ta' martu Erodja li tellfet nofs is-saltna li kellu Erodi lit-tifla tagħha stess Salomè u għażlet ras il-Battista fuq platt (ara Matt 14:1 u Mark 6:14-29). Erodja kienet miżżewġa qabel lil hu Erodi Antipas, Filippu t-Tetrarka li kien jaħkem fuq l-Iturea u t-Trakonitis (ara Luqa 3:1).

Il-palazz ta' Erodi kien mibni fuq l-għolja Michvar, imsemmija għal wieħed mill-ulied tal-alla tar-riħ Eolo, Machaerous, illum Mukawir, tinsab bejn il-Wadi Żerqa u x-xmara Arnon. L-istudjużi jsostnu li Erodi żżewweġ lil Erodja bint Aristobolus, it-tifel ta' Erodi l-Kbir u Mariamne I, u Bernice fis-sena 27. Qabel huwa kien miżżewweġ lit-tifla tar-re tan-Nabatej Aretas IV, u Ġwanni safa' fil-ħabs fis-sena 30. Fiż-żewġ każijiet Erodja kienet iżżewġet liz-zijiet tagħha u dan kien kundannabbli fl-era Biblika. Josephus, Ġużeppi Flavju, jirrakkonta l-martirju tal-Battista f'*Antiquities* 18.5.2. Il-qabar tiegħu jinsab f'Sebaste fis-Samarija fejn illum hemm il-moskea Neby Yahia; "Imbagħad id-dixxipli tiegħu ġew, ħadu l-ġisem tiegħu u difnuh, u marru jagħtu l-aħbar lil Ġesù" (Mk 6:29).

Giovanni Papini jiddeskrivi l-Battista bħala l-Profeta tan-Nar. Dan huwa kkonfermat minn San Ġirolmu u Santa Pawla Romana fis-sena 386. Il-monasteru tal-Battista fil-Ġordan, il-monasteru kopt fl-Eġittu, il-moskea ta' Umagħad ta' Damasku, San Silvestro in Capite f'Ruma, ir-Residenz Museum fi Munich, il-Katidral ta' Amiens fi Franza, il-knisja ta' Tenterden fi Kent, il-monasteru Ortodoss ta' Cetinje f'Montenegro, it-Topkapi Palace f'Istanbul, il-knisja Armena ta' Ġwanni f'Cinsurah fil-West Bengal, il-monasteru ta' San Makarju l-Kbir fl-Eġittu, il-Katidral ta' Ġwanni l-Battista f'Nagorno Karabakh u l-knisja ta' Sveti Ivan fil-Bulgarija, isostnu li għandhom relikwi tal-Battista.

Il-knisja Ortodossa tagħmel il-festa tat-tnissil tal-Battista

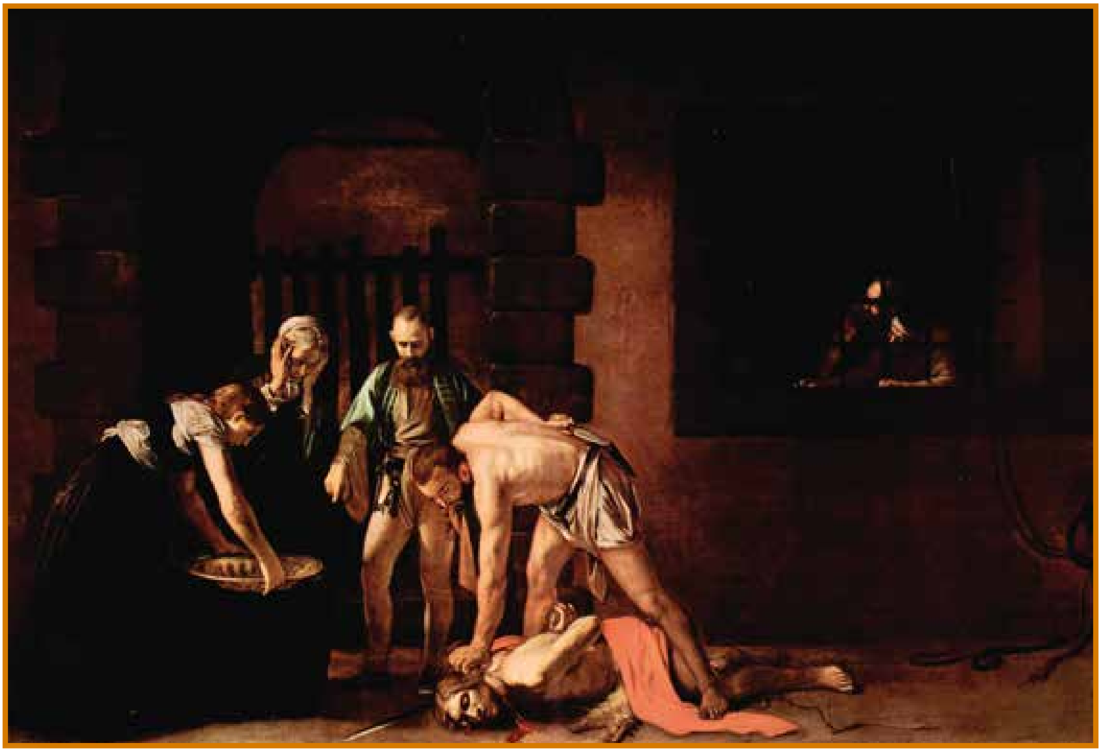

fit-23 ta' Settembru, l-24 ta' Ġunju t-twelid tiegħu u d-29 ta' Awwissu l-martirju tiegħu. Huwa meqjum bħala profeta fl-Islam bħala Yahya ibn Zakariya. Huwa patrun ta' Puerto Rico, Quebec, Newfoundland, tal-belt ta' Porto fil-Portugal, Firenze, Genova, San Ġwann Lateran f'Ruma, l-Ordni tal-Kavallieri ta' Ġerusalemm, il-Kon-Katidral ta' Malta u fix-Xewkija Għawdex u Patrun prinċipali tas-Soċjetà tad-Duttrina Nisranija li twaqqfet f'Malta minn San Ġorġ Preca.

Biblijografija

Benedetto XVI, *Gesù di Nazaret*, Rizzoli 2007.

Gibson, J.C., *John the Baptist in muslim writings*, in MW 45 (1955) 334-345.

Novak, R.M., *Christianity and the Roman Empire: Background texts*, Trinity Press International 2001.

Taylor, J., The *Immerser: John the Baptist within the second temple Jerusalem*, Grand Rapids (Michigan) 1997.

Webb, R.L., *John the baptizer and prophet: a socio-historical study*, Sheffield 1991.

Witherington, B., III, "Salome", in *Anchor Bible Dictionary* 5, 906-907.